

עג:

עין משפט
גו מצוה

מרוכה פרק שביעי בבא קמא

מסורת הש"ס

(ב) זמנים ל תורה סה:
דברים פט. (ג) (ש"ס)
תמורה סה: דמלתא דרב
פפא לימור תמשה
הקדמות (סג) (א) (מכות
יט: (ד) תוספת דמכות
פ"א: (ה) (לקמן ע"ג.)
(ו) כ"א: (ז) תפיקו דאמ, (ח) וע'
(ט) ד"ה (ועתה) (י) וע'
כ"ח נדרים סה ד"ה
הלכתא ומוס' כ"ב קט'
ד"ה הלכתא

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה אמר
וכי לפי המקנה קאמר
אבי דרישא כגלגל סימון
וכי לא קני דבלאו ג'
וכי תמלתא הוה הא
מדמשלמי וי:

מוסף רש"י

הרי זו תמורת
עולה תמורת שלמים.
העמיד כהנת חולין
אלא שנים אחת עולה
ואחת שלמים ואמר הרי
זו תמורת עולה תמורת
שלמים הרי זו תמורת
עולה. תפוס לטון חולין
ואין קדושה תלה על
קדושה (ובח"ט ז'.) דברי
ר' מאיר. ד"ה מאיר את
ליה תפוס לטון חולין
(תמורת כהנ.) הראול ראי
אפשר לקרות שב
שבות באחד. והלכך
הקדים זה אמר זה ובח"ט
ז'.) דברי קיימין.
והנה תמורת עולה והנה
תמורת שלמים, ותראה
עד שפסקה ותמורת ויבא
בדמי תמורת עולה
ובדמי תמורת שלמים,
וכפי שפסקו שהיו לפני
עולה ושלמים כשהיה את
זו כהן (תמורת כהנ.) ובח"ט
ז'.)

לאו כדבור דמי. והווי ליה שני עדיים ומשום חדא לא תתקש
ליך דמשעת דיבור אחרון נפסלו ולא משעת דיבור ראשון:
כדבור דמי. וכמד עדות דמי והרי פסולין היו נאותה שעה:
ה"ג הרי זו תמורת עולה
שלמים: הרי זו תמורת עולה דברי
ר"מ. דלית ליה לר"מ תפוס לטון
ראשון: דבריו קיימין. ותראה עד
שפסקה ותמורת ויבא בדמי תמורת
עולה ובדמי תמורת שלמים: שפסקה
ולכסוף הווינו נהרגין. וכשנגמר
הדין על פיהם קודם שהוכחו
אמרה רבא שאם לא נגמר הדין
עדיין אפילו החמו ממחילה אין
נהרגין שאין העדים זוממין נהרגין
עד שיגמר הדין והכי מיתוקמא
בסיפא דשמתין כגון דלחו צי תרי
ואמרי הכי ופסקה לדינא אפומייהו:
שפסקהו. שנים אומרים הרב ושנים
אומרים לא הרב: ולכסוף הווינו.
שנחת כח שלשית ואמרה עמנו
היימס נהרגין: שפיטא אס פין
עבדו. ויאל למירות ואח"כ הפיל
את שינו וחייב ליתן לו דמי שינו:
שפיר הרב אומר כן. כלומר דניחא
ליה לרב כשהדמות דהני ולקמן
מפרש מאי ניהוהא: ש"מ הכהנה
הפילס הויה. דאי לא תחילת
הזמה היא מאחר שנטלה עדותן
מי אית כהן דין הויה: אמר ליה
אביי לא. אי דהוכחו על ידי כח
לשונה שוב אין כח שלשית מיומנת
והכא כשאין שם כח לשונה אלא
הס דקשיא לן דמי עבד לרב בני
לשומי הכא כגון כח שניה אפייניהו
ואומיניהו שאמרו להס אותו הייס
שאס אומרים עמנו הייס כמקום
פלוגי אכל כיוס אחר הוה ואיפכא
הוה דממה נפשי עבד פסיק לחיות
והן משלמין לו דמי עין שרלו להפסדו
ויהא ליה לרב דניפוק בעינו ויחן לו
דמי שינו. ואי קשיא הוואל וראשונים
הס מאי הו מפקדי ליה הא לחיות
הו מפקדי ליה ואמרי דמי עבד
לרב בני לשומי לקמיה (עד.) פריך:
ליה ומקמיטן לה בשעמד בני:
מדסיפא

הרי זו תמורת עולה דברי ר"מ. כפ"ב דזמנים (ד' ל' וס)
אמרי הרי זו תמורת עולה ושלמים מהו אמר אביי כהא
ודאי מודה ר"מ וטעמא דאביי כדמפרש כפ"י כ"ל מערימין (תמורה)
ד' כו. וס) דטעמא דר"מ משום דהו
זו מדהוה ליה ליתמר תמורת עולה
ושלמים ואמר תמורת עולה תמורת
שלמים אכל רבא פליג עליה וקאמר
דעדיין היא מחלוקת דקסבר רבא
דטעמא של ר"מ משום דדעמו של
אדם אס יטילין שניהם לחול ימולו
ואס לאו תפוס לטון ראשון דעמיה
אקמא: ונמלך תוך כדי דיבור
בו. למאי דסבר נמי השתא דרבי יוסי
סבר מוך כדי דיבור לאו כדבור דמי
נראה כדמשמכין לכן ואמר הייס
תמורת שלמים ולמחר תמורת עולה
דאין דבריו קיימים והווי כמו דברים
שנלך דוקא מוך כדי דיבור הוה
דמתי דלענין לפיש דבריו מהני
מוך כדי דיבור: תרי תוך כדי
דיבור הווי. השתא מוך כדי דיבור
דמורה אפיי מוך כדי דיבור גדול
וכיון דמוך כדי דיבור קטן אית ליה
ומוך כדי דיבור גדול לית ליה נראה
דמוך כדי דיבור גדול אין מועיל
כלום אפיי לפרש דבריו דלא הו
אלא כאומר הייס תמורת עולה ולמחר
תמורת שלמים דהו דברים שנלך
וה"ל דבריהם אס לכן נמכין מחילה
לומר שאומר מוך כדי דיבור קטן
שדומה לנמכין מחילה לכן דבריו
קיימים ואפיי לא נמכין נמי כיון
דכדבור דמי אכל נמלך לומר
שאומר מוך כדי דיבור גדול שדומה
כמו נמלך הרי זו תמורת עולה אפיי
נמכין מחילה לשניהם:
כדי שאילת תלמיד דרב. והא
דאמר כפרק תפלת השמר
(ברכות ד' ס) (ש"ס) הנותן שלום
והמחזיר שלום לרבו לשניהם
שפסקה משראל היינו כשנתן שלום
לרבו כמו לחבירו כמו שאמר ליה
שלום עליך ולא אמר רבי והא דאמר
כפ"י ר"ע (שג"ד פט.) כלום יש עבד
שנתן שלום לרבו עבד שאני שאימתי
רבו עליו וכשום ענין אין ליתן לו שלום:
כ"י אית ליה דרבי יוסי כדי שאילת תלמיד דרב. תימה דרב אחא מדיפתי דאמר כפ"י דמכות (דף א.) ובפרק שזעזע העדות (שטות
דף נב. וס) תוך כדי דיבור כדי שאילת תלמיד לרב כמאן דלריבן לית להו כלל כדי דיבור אפיי כדי דיבור קטן ור' יוסי נמי
כתלמיד לרב מודי דלאו כדבור דמי ו"ל דסבר לה כדרישא דמי שאמר הריני נזיר ושמע חבירו ואמר ואני (נזיר דף כה. וס) ואלא הלכתא
דמוך כדי דיבור דמי והכי פסקין הלכתא נגדריש כפרק בתרא (דף פז. וס.) דמוך כדי דיבור דמי מוך מנגדק ועבד ע"ז
ומקדש ומגדש ואפיי כדדי שאילת תלמיד לרב כריש לקיש וכרב אחא דמכות (דף א.) ודשזעזע העדות (שטות דף נב.) ושיעור כדי
שאילת שלום תלמיד לרב מפרש ר"מ דהיינו טעמא דכשארש מעדי עדות או עסק כמקד וממכר וחבירו נתן לו שלום או רבו
ע"כ יש לו להשיב ולהפסיק כדאמר ברכות (ד' ו): הנותן שלום לחבירו ואין מחזיר נקרא גולן שנאמר גזילת העני כדמכס ולכן חייקן
הכמים שלא יהיה זה חשוב הפסק וכן מוכח בגימ' (ד' כ): דקאמר מוב לא שנקת רוחא לתלמיד ומיהו כפ' בתרא דנדרים (ד' פז.) אין
מתייבש טעם זה לענין קריעה דכסבור שמת וקרע ואח"כ מת אס מת מוך כדי דיבור יא די קריעה ואס לאו לא יא די קריעה
והתם מאי שייך שיעור זה (ושמא לענין קריעה הקילו: אמר ליה אביי לא דאפייניהו ואומיניהו פפא מדיסא כו'. נראה לר"י דכל
כוגיא זו כפי מאי דס"ד השתא דדיוקא דרבא הו מרישא אכל לפי האמת מסקנה דדיוקא דרבא מסקנא ולא אמר אביי זה מעולם אלא
בני הישיבה היו מתרצים כן אליביה דאביי לפי מה שהיו סוגרים דדיוקא דרבא מרישא אכל לפי המסקנה (א) דאמר אביי דרישא כגלגל
כמות כדאוקמא רבא בלא מיפך והמה ובסיפא בשמים במיפך ובהמה ולאו דוקא נקט אביי אפייניהו מחילה דאס כן איתמכשו להו
אלא מעיקרא אומיניהו והדר אפייניהו א"כ מעיקרא אפייניהו ואומיניהו מוך כדי דיבור ונראה לר"י דאביי מוקי לה בג' כמות כדמוכח
לקמן דקאמר ואביי אמר לן כגלגל רישא לא כגי בלא ג' כמות דקתני שהרי הרב אומר כן ואיירי דמיעיף נמי אפייניהו ואומיניהו
לקמיה דהשתא לא איתמכשו מיעיף כלל וליכא למידק מינה דהכחה תחילת הויה היא דמשלמי וכי קתני נמשא וזוממין מיעיף משלמין
דמי עין לעבד ד"ה דמי עין לקמיה שהרי היו מחייבין אותם דמי עין לרב משום כשאר זמס אלא לפי שלא הוכחו ראשונים כדרישא לא
הס למיטען ומיהו אין אנו לריבין כלל להפוך בתרא למיעיף דכיון דהחמו ממילא קיימא עדות קמאי וקובנו' פ"י דאביי מוקי רישא
בג' כמות כמו סיפא ויש ליישב הא דקתני שהרי הרב אומר כן דמעיקרא ודאי דלא ידעין דאפייניהו והוה קשה לן מאי שהרב
אומר כן אכל השתא דאפייניהו שמה הרב בעדוהן של אלו שאין מחייבים אותו כ"א דמי עין לפי שיעור שיבאו עדים שיחייבו אותו דמי עין
ולפי זה איכא לזקומי כל כוגיא זו לפי האמת דרבא לא הביא הרישא אלא לדקדק הימנה דסיפא איירי כגלגל כמות כמו רישא ואביי מהדר
ליה דוק לאדין גיטא מדסיפא כגי בג' כמות ובמיפך והמה רישא נמי כגי בג' כמות ואין לן ראייה מסופא מנה רישא דאיכא לאוקמי כולה
בג' כמות והא דקאמר לקמן כגלגל רישא לא כגי בלא שלש כמות ה"ק אי נמי לא תתייבש לן שהרי הרב אומר כן אי לא מוקמת
לה כגלגל כמות מכל מקום סיפא איירי בג' כמות ואס תאמר אי בג' כמות מוקמת לה לרישא תמתי משלמי דמי עין לעבד תקשה ליה
כדפריכין

לאו כדבור דמי ורבי יוסי סבר תוך כדי
דיבור כדבור דמי וסבר ר' יוסי תוך כדי
דיבור כדבור דמי והתנן (ה) הרי זו תמורת
עולה תמורת שלמים הרי זו תמורת עולה
דברי ר"מ ר' יוסי אומר "אם לכן נחכוון
מתחילה הואיל ואי אפשר לקרות שני
שמות כאחד דבריו קיימין ואם אמר תמורת
עולה ונמלך ואמר תמורת שלמים הרי זו
תמורת עולה והוינו בה נמלך פשיטא
ואמר רב פפא נמלך בתוך כדי דיבור
קאמרינן אמרי תרי תוך כדי דיבור הוי חד
כדי שאילת תלמיד לרב וחד כדי שאילת
הרב לתלמיד כי לית ליה לרבי יוסי כו' כדי
שאילת תלמיד לרב שלום עליך רבי ומורי
דנפיש כדי שאילת הרב לתלמיד שלום עליך
אית ליה: אמר רבא יעדים שהוכחו ולכסוף
הווינו נהרגין ודהכחה תחילת הויה היא
אלא שלא נגמרה אמר רבא מנא אמינא
לה דרתינא מעידינא באיש פלוגי שסימא את
עין עברו והפיל את שינו שהרי הרב אומר
כן ונמצאו זוממין משלמין דמי עין לעבד
הכיב דמי אלימא כדקתני דליכא בת אחרינא
משלמין דמי עין לעבד בתר דמפקי ליה
לחירות דמי עינו קבעי לשומי ועוד ה"ב
כוליה עבד לרב בעי לשלומי ועוד שהרי
הרב אומר כן הרב מי נחא ליה אלא לאו
כגון דאחו בי תרי ואמרי הפיל את שינו
סימא את עינו דבעי מיתיב ליה הרב דמי
עינו ואתו בי תרי מצינאי ואמרי עינו והדר
שינו דלא בעי למיתב ליה אלא דמי שינו
דקא מכחשי ליה קמאי למצינאי והיינו שהרי
הרב אומר כן דניחא ליה במאי דקאמרי וקתני
ונמצאו זוממין מצינאי משלמין דמי עין
לעבד שמע מינה הכחה תחילת הויה היא
אמר אביי לא דאפייניהו ואומיניהו ממואי
מדסיפא

א ב מ"י פ"ב הל' תמורה ה' ד קטנ
לאין שעה:
בב ג מ"י פ"ב הלכות
שטות הל' ג:
ופ"ב הל' עדות ה' ג:
בב ד מ"י פ"ב הל' תמורה
עדות הל' ד קטנ
ענין קי שומת פ"ר הל'
בב ה ו מ"י פ"ב הל' תמורה
הל' עדות ה' ד:
א ב מ"י פ"ב הל' תמורה ה' ד קטנ
לאין שעה:
בב ג מ"י פ"ב הלכות
שטות הל' ג:
ופ"ב הל' עדות ה' ג:
בב ד מ"י פ"ב הל' תמורה
עדות הל' ד קטנ
ענין קי שומת פ"ר הל'
בב ה ו מ"י פ"ב הל' תמורה
הל' עדות ה' ד: